

Μια ανάσα πριν την κάλπη

Μόλις δυο μέρες πριν ανοίξουν οι κάλπες, έχει ίσως μεγαλύτερη αξία σε μια έρευνα γνώμης και εκλογικών τάσεων να αναλύσουμε τα ποιοτικά στοιχεία και, κυρίως, να προσπαθήσουμε να καταγράψουμε το κλίμα μέσα στο οποίο οι πολίτες θα κληθούν να ψηφίσουν.

Κατεύθυνση της χώρας

Οι εκλογές πραγματοποιούνται στο τέλος της τετραετίας της Κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας. Μια τετραετία που σημαδεύτηκε από μια πανδημία, έναν πόλεμο στην Ευρώπη και μια ενεργειακή και πληθωριστική κρίση. Σήμερα, την παραμονή της εκλογικής αναμέτρησης, η πλειοψηφία των πολιτών (56%) θεωρούν ότι η χώρα κινείται προς την λανθασμένη κατεύθυνση, ενώ στον αντίποδα το 39% θεωρούν η χώρα βαδίζει προς την σωστή κατεύθυνση. Η εικόνα αυτή είναι σχεδόν ομοιόμορφη σε όλες τις ηλικιακές ομάδες πολιτών με εξαίρεση τους ηλικιωμένους άνω των 65 ετών: εκεί η εικόνα αντιστρέφεται καθώς το 62% θεωρούν ότι η χώρα πορεύεται σωστά, έναντι μόλις 32% που θεωρούν ότι η πορεία της χώρας είναι σε λανθασμένη κατεύθυνση. Παράλληλα, καταγράφονται και άλλες ενδιαφέρουσες διαφοροποιήσεις: οι πολίτες που αυτοτοποθετούνται στην Αριστερά και την Κεντροαριστερά θεωρούν ότι η χώρα κινείται προς την λανθασμένη κατεύθυνση σε συντριπτικά ποσοστά, ενώ στον αντίποδα οι ψηφοφόροι που αυτοτοποθετούνται στην Κεντροδεξιά και τη Δεξιά θεωρούν με τεράστια πλειοψηφία ότι η χώρα πορεύεται ορθά. Ο κρίσιμος και διεκδικούμενος από πολλές πλευρές χώρος του Κέντρου εμφανίζεται διχασμένος, καθώς πλειοψηφεί ελαφρά η άποψη ότι η χώρα πορεύεται προς λανθασμένη κατεύθυνση.

Σημαντικότερα προβλήματα της χώρας

Η ακρίβεια κυριαρχεί στις αναφορές των πολιτών για τα βασικότερα προβλήματα της χώρας, καθώς αναφέρεται από το 56%, ενώ ακολουθούν η υγεία/περίθαλψη (31%) και οι χαμηλοί μισθοί και οι συνθήκες εργασίας (28%). Ψηλά στις επισημάνσεις των πολιτών βρίσκονται επίσης η παιδεία/σχολεία (20%), η ανεργία (19%) και η οικονομική ανάπτυξη (18%), ενώ η υπόθεση των υποκλοπών και η ποιότητα της δημοκρατίας εμφανίζεται αρκετά χαμηλότερα (7%). Η νεολαία (17-34 ετών) αναφέρεται πολύ πιο έντονα στα θέματα διαφάνειας και διαφθοράς. Είναι, επίσης, ενδιαφέρον ότι ακόμα και μεταξύ των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ το ποσοστό όσων αναφέρουν μεταξύ των σημαντικότερων προβλημάτων της χώρας τις υποκλοπές είναι 13%, ενώ στο ΚΙΝΑΛ, ο αρχηγός του οποίου υπήρξε το κεντρικό πρόσωπο της υπόθεσης των τηλεφωνικών παρακολουθήσεων, το αντίστοιχο ποσοστό είναι μόλις 7%.

Δημοτικότητα πολιτικών αρχηγών

Ο Πρωθυπουργός υπερτερεί σαφώς του αρχηγού της Αξιωματικής αντιπολίτευσης σε θετικές γνώμες (35% έναντι 22%), ωστόσο και οι δυο καταγράφουν υψηλότατο ποσοστό αρνητικών γνώμων (49% και 56% αντίστοιχα). Εντυπωσιακά υψηλό ποσοστό θετικών γνώμων καταγράφεται για τον επικεφαλής του ΚΚΚΕ, καθώς συγκεντρώνει 17% θετικές γνώμες, ποσοστό σχεδόν τριπλάσιο της πρόθεσης ψήφου του ΚΚΕ. Οι θετικές γνώμες για

τον αρχηγό του ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΑΛ βρίσκονται στο 12% (ενώ σε πολύ ψηλό επίπεδο βρίσκονται οι ουδέτερες κρίσεις, 33%), ενώ μονοψήφιο ποσοστό θετικών γνώμων (8% ο καθένας) συγκεντρώνουν ο κ. Βελοπουλος και ο κ. Βαρουφακης.

Τα προγράμματα ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ

Η αξιολόγηση των προγραμμάτων ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ αποτυπώνει μια ενδιαφέρουσα εικόνα: τα προγράμματα των δυο κομμάτων θεωρούνται από τους πολίτες σχεδόν εξίσου κοντά στις ανάγκες τους (35% και 32% αντίστοιχα), αλλά το πρόγραμμα της ΝΔ έχει πείσει σχεδόν διπλάσιους πολίτες για τον ρεαλισμό και την δυνατότητα να εφαρμοστεί στην πράξη σε σχέση με εκείνο του ΣΥΡΙΖΑ (41% έναντι 23%). Ακόμα και μεταξύ των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ, μόλις οι μισοί θεωρούν το πρόγραμμα του κόμματος τους πιο ρεαλιστικό/εφαρμόσιμο από εκείνο της ΝΔ. Ίσως εδώ να βρίσκεται και ένα από τα “κλειδιά” για την ερμηνεία του αποτελέσματος στην πρόθεση ψήφου.

Αυτοδυναμία η Κυβερνήσεις συνεργασίας;

Το αφήγημα των αυτοδύναμων Κυβερνήσεων “συγκινεί” την πλειοψηφία των πολιτών (51%), έναντι εκείνου των Κυβερνήσεων συνεργασίας (42%), κι αυτό παρά το γεγονός ότι οι εκλογές της ερχομένης Κυριακής θα πραγματοποιηθούν με σύστημα απλής αναλογικής, που από την φύση του ευνοεί και προκρίνει Κυβερνητικά σχήματα συνεργασίας. Είναι προφανές ότι η αδυναμία των κομμάτων της αντιπολίτευσης να “συνθέσουν” ένα εναλλακτικό συνεργατικό Κυβερνητικό αφήγημα απέναντι στο αφήγημα αυτοδυναμίας της σημερινής Κυβέρνησης, έχει οδηγήσει, μειοψηφικό μεν αλλά μεγάλο μέρος των ψηφοφόρων τους να προτιμούν την “ξεκάθαρη” λύση μιας μονοκομματικής, αυτοδύναμης Κυβέρνησης. Πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι η αυτοδύναμη μονοκομματική Κυβερνητική λύση συγκεντρώνει την συντριπτική προτίμηση των ψηφοφόρων που αυτοτοποθετούνται στην Κεντροδεξιά και τη Δεξιά, ενώ οι ψηφοφόροι που αυτοτοποθετούνται στην Αριστερά και την Κεντροαριστερά προτιμούν συνεργατικές Κυβερνητικές λύσεις (αν και σε μικρότερα ποσοστά), ενώ οι ψηφοφόροι στο χώρο του Κέντρου σχεδόν διχάζονται.

Πρωθυπουργός σε Κυβέρνηση συνεργασίας

6 στους 10 πολίτες δηλώνουν ότι, σε περίπτωση Κυβέρνησης συνεργασίας, ο αρχηγός του μεγαλύτερου κόμματος μεταξύ των κομμάτων που συνεργάζονται πρέπει να είναι Πρωθυπουργός, ενώ περίπου 1 στους 3 θεωρούν ότι Πρωθυπουργός πρέπει να είναι κάποιο πολιτικό (18%) η μη (13%) πρόσωπο κοινής αποδοχής των κομμάτων που συνεργάζονται. Η άποψη αυτή είναι σαφέστατα πλειοψηφική σε όλους τους πολιτικούς και ιδεολογικούς χώρους.

Άμεσα νέες εκλογές η σχηματισμός Κυβέρνησης συνεργασίας

Διχασμένοι εμφανίζονται οι πολίτες για το τι πρέπει να γίνει σε περίπτωση που δεν προκύψει αυτοδύναμη Κυβέρνηση ενός κόμματος από τις κάλπες της ερχομένης Κυριακής: το 50% θεωρούν ότι πρέπει να υπάρξει άμεσα προσφυγή σε νέες κάλπες ενώ το 44% θεωρούν ότι πρέπει να εξαντληθεί κάθε δυνατότητα σχηματισμού Κυβέρνησης συνεργασίας. Η άμεση προσφυγή σε νέες κάλπες προκρίνεται με μεγάλη πλειοψηφία από

τους ψηφοφόρους της ΝΔ (61%, με το 34% να ζητούν, ωστόσο, να εξαντληθεί κάθε δυνατότητα σχηματισμού Κυβέρνησης συνεργασίας), ενώ οι ψηφοφόροι ΣΥΡΙΖΑ και ΚΙΝΑΛ προκρίνουν την προσπάθεια σχηματισμού Κυβέρνησης συνεργασίας. Απόλυτος διχασμός σχετικά με το θέμα αυτό καταγράφεται στους ψηφοφόρους που αυτοτοποθετούνται στο Κέντρο, ενώ σε Αριστερά και Κεντροαριστερά πλειοψηφεί η άποψη για εξάντληση των δυνατοτήτων σχηματισμού Κυβέρνησης συνεργασίας και στην Κεντροδεξιά – Δεξιά πλειοψηφεί το αίτημα για άμεσες, νέες εκλογές.

Πιο ανεπιθύμητη Κυβέρνηση

Σχεδόν εξίσου ...απωθούν τους πολίτες ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ ως Κυβερνητικές λύσεις: το 44% δηλώνουν ότι δεν θα ήθελαν μετά τις εκλογές να προκύψει αυτοδύναμη Κυβέρνηση της ΝΔ (37%) ή Κυβέρνηση συνεργασίας με κορμό τη ΝΔ (7%), ενώ αντίστοιχα το 43% δεν επιθυμεί να δει τον ΣΥΡΙΖΑ είτε αυτοδύναμο (32%) είτε ως κορμό μιας Κυβέρνησης συνεργασίας (11%). Εντυπωσιακή είναι κι εδώ η διαφοροποίηση με βάση την ηλικία: οι νέοι ηλικίας 17-34 ετών απωθούνται σαφώς περισσότερο από την προοπτική Κυβέρνησης με συμμετοχή της ΝΔ, ενώ οι ηλικιωμένοι (65 των και άνω) απωθούνται από την προοπτική μια Κυβέρνησης με συμμετοχή του ΣΥΡΙΖΑ.

Μεταβολή της ποιότητας ζωής απ το 2019 μέχρι και σήμερα

Για το 50% των ερωτώμενων, η ποιότητα της ζωής τους έχει επιδεινωθεί από το 2019 και μετά, ενώ το ποσοστό όσων δηλώνουν ότι η ποιότητα της ζωής τους έχει βελτιωθεί είναι 31% και το 17% δεν έχει βιώσει αξιοσημείωτη μεταβολή. Κι εδώ εμφανίζονται οι διαφοροποιήσεις με βάση την ηλικία (μόνο στα άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών πλειοψηφούν όσοι θεωρούν ότι η ποιότητα της ζωής τους είναι καλύτερη σήμερα σε σχέση με το 2019) και την ιδεολογική τοποθέτηση (οι ψηφοφόροι σε Αριστερά, Κεντροαριστερά και Κέντρο διαπιστώνουν κατά πλειοψηφία επιδείνωση της ποιότητας της ζωής τους από το 2019 μέχρι σήμερα, ενώ οι ψηφοφόροι σε Κεντροδεξιά και Δεξιά διαπιστώνουν βελτίωση).

Η επίδραση του Debate των πολιτικών αρχηγών

Ένα διόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό (13%) δηλώνουν ότι η απόφαση τους για την ψήφο τους στις εκλογές της ερχομένης Κυριακής επηρεάστηκε από το debate των πολιτικών αρχηγών, ποσοστό σαφώς υψηλότερο μεταξύ των νέων 17 – 34 ετών (21%) σε σχέση με το αντίστοιχο μεταξύ των ηλικιωμένων άνω των 65 ετών (7%).

Πασχάλης – Αλέξανδρος Τεμεκενίδης

Διευθυντής Ερευνών Palmos Analysis

temekenidis@palmosanalysis.gr